

Informe sobre la Proposta d'Ordre de regulació dels fitxers amb dades de caràcter personal del Departament d'Economia i Coneixement

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit del Departament d'Economia i Coneixement en el que es demana que l'Autoritat emeti un informe sobre la Proposta d'Ordre de regulació dels fitxers amb dades de caràcter personal del Departament d'Economia i Coneixement.

(...)

Fonaments jurídics

I

(...)

II

En la proposta d'Ordre s'inclouen no només els fitxers que són responsabilitat directa del Departament d'Economia, sinó també d'altres entitats que en depenen o hi estan vinculades, com ara l'Institut Català de Finances, entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia sotmesa a l'ordenament jurídic privat, i l'Institut d'Estadística de Catalunya, i l'Autoritat Catalana de la Competència, ambdós organismes autònoms de caràcter administratiu. Així doncs, els fitxers d'aquestes entitats serien considerats fitxers de titularitat pública, d'acord amb l'article 5.m) RLOPD i per tant, els seus fitxers poden formar part d'aquesta proposta d'Ordre.

La Proposta d'ordre que se sotmet a informe té per objecte, tal i com s'estableix en la seva exposició de motius, regular els fitxers de dades personals per tal d'adequar-los a la realitat actual del Departament d'Economia i Coneixement, per mitjà de la creació, modificació i supressió dels fitxers que contenen dades personals del Departament i d'altres entitats que en depenen o hi estan vinculades, els quals es descriuen en els annexos 1, 2, i 3 de la Proposta d'Ordre.

Establir una regulació clara i detallada del fitxer de dades personals que es modifica, implica que la informació que es transmet als ciutadans sigui més precisa i entenedora, donant així compliment a la publicitat i transparència que pretén aconseguir la normativa en protecció de dades personals amb la creació, modificació o supressió dels fitxers per mitjà d'una disposició de caràcter general i la seva posterior publicació al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (en endavant, DOGC).

Les observacions que s'efectuaran en el present informe, tindran en consideració, a banda de les normes que configuren el marc normatiu aplicable, la Recomanació 1/2011, de l'Autoritat

Catalana de Protecció de Dades, sobre la creació, modificació i supressió de fitxers de dades de caràcter personal de titularitat pública que, tot i no tenir caràcter vinculant, ofereix un recull de les recomanacions a tenir en compte a l'hora de crear els fitxers de titularitat pública. Per aquest motiu, en els diferents apartats d'aquest informe farem referència als criteris que s'hi recullen.

III

En primer lloc, escau fer les següents consideracions en relació amb l'exposició de motius i l'articulat de la Resolució:

1. Es valora positivament que s'hagin dedicat articles diferenciats del text articulat a cadascuna de les finalitats de la disposició -la creació de fitxers (article 2), la modificació (article 3) i la supressió de fitxers (article 4)-, amb indicació dels fitxers en concret que en cada cas es creen, es modifiquen i se suprimeixen, respectivament, seguint amb les observacions efectuades en la Recomanació 1/2011, sobre la creació, modificació i supressió de fitxers de dades de caràcter personal de titularitat pública, d'aquesta Autoritat.

2. En relació amb els fitxers, tant en l'articulat com en l'annex, convindria identificar els fitxers que pertanyen al Departament d'Economia i Coneixement, com es fa amb els de les entitats vinculades o que en depenen. Així, en l'article 2, 3, i 4, es podria establir un apartat "Departament d'Economia i Coneixement" en el que s'incloguin els fitxers identificant-los per cada àrea o departament com ara, "direcció de serveis", "secretaria d'hisenda", i d'aquesta manera diferenciar-los dels fitxers de l'"Institut Català de Finances" o l'"Autoritat Catalana de la competència", és a dir, dels ens vinculats o que depenen del Departament. Caldrà també tenir-ho en compte en el contingut de fitxers, concretament en els apartats *"responsable del fitxer"* i *"òrgans davant qui es pot exercir els drets ARCO"*.

3. En el cas dels fitxers que es modifiquen identificats a l'article 3, es valora positivament que, tal i com estableix la Recomanació 1/2011, s'identifiqui els apartats que seran modificats de cada fitxer. També es valora positivament que en l'annex s'hagi fet constar el contingut íntegre dels fitxers tant amb els apartats modificats com amb la resta.

4. En relació amb les disposicions derogatòries, concretament la 1^a, fa referència a la derogació parcial de l'Ordre ECF/562/2010, de 22 de novembre, per la qual es regulen els fitxers amb dades de caràcter personal del Departament d'Economia i Coneixement en relació amb determinats fitxers, i a continuació s'enumeren tots els fitxers modificats i suprimits amb l'actual proposta d'Ordre. La derogació parcial de l'Ordre procedeix en relació amb els fitxers suprimits que han quedat buits de contingut, però no en relació amb els fitxers modificats quina disposició de creació no escau derogar, motiu pel qual caldria suprimir-los del llistat que figura en aquesta disposició derogatòria parcial.

5. I per últim si, com sembla, el Departament està realitzant una agrupació de fitxers, hauria de valorar la possibilitat d'incloure els altres fitxers també del Departament i de les seves entitats que en depenen o que hi estan vinculades.

L'anàlisi dels fitxers es realitzarà de forma conjunta, i convé assenyalar que encara que les observacions es facin en relació amb determinats fitxers, el Departament hauria de dur a terme també una revisió de la resta de fitxers als quals es puguin extrapolar dites observacions.

IV

En primer lloc, s'analitzaran els **fitxers de nova creació** de l'annex 1 de la proposició d'ordre.

Pel què fa a la denominació dels fitxers, convé en relació amb el fitxer "**8 ACCESNET**", fer una consideració sobre la seva denominació. La denominació del fitxer ha de ser breu però descriptiva del seu objecte principal, de manera que el ciutadà pugui identificar a grans trets, amb la mateixa denominació quina és la finalitat per a la qual es recullen les seves dades. No sembla que les persones afectades puguin identificar amb la denominació ACCESNET, quin és realment l'objecte del fitxer. Per això, es recomana emprar una denominació que sigui breu però alhora descriptiva de l'objecte del fitxer.

D'entrada, escau valorar positivament que els fitxers incorporin tots els apartats que la LOPD (article 20.2) i el RLOPD (article 54.1) estableixen que han de contenir les disposicions de creació de fitxers.

1. Pel que fa a l'apartat relatiu a la **finalitat i usos del fitxer** (art. 20.2 a) LOPD i 54.1 a) RLOPD), en aquest apartat cal donar informació sobre la finalitat d'aquest i els usos previstos.

La finalitat del fitxer es refereix a l'objectiu per al qual es recullen les dades personals, mentre que els usos descriuen els processos en què s'utilitzaran aquelles dades. Tal com es preveu en la Recomanació 1/2011, caldria separar clarament la finalitat dels possibles usos que se'n poden derivar, mitjançant dos subapartats diferents.

Si bé, en alguns fitxers la informació relativa a la finalitat i als usos es facilita en dos subapartats diferenciats, en la majoria de fitxers encara no s'ha fet la diferenciació en dos subapartats. Caldria per tant, dur-la a terme, concretament en els fitxers "*1. Plataforma de serveis de contractació pública*", "*4. Queixes i suggeriments tramitats per l'Oficina del Contribuent*", "*6. Usos de recursos TIC de la Secretaria d'Universitat i Recerca*", "*7. Professorat PAU*", "*8. ACCESNET*", "*10. Gestió de llogaters*", i "*11. Control d'accés a l'Institut d'Estadística de Catalunya*".

2. Apartat relatiu a les **persones afectades per la recollida de les dades** (articles 20.2.b) LOPD i 54.1.b) RLOPD).

En aquest apartat del fitxer cal concretar les persones o els col·lectius de persones que, de forma directa o indirecta, es puguin veure afectades per la informació recollida en el fitxer.

En alguns fitxers s'inclou en aquest apartat, els representants de les persones jurídiques. Aquest aspecte es valora positivament. Si bé el RLOPD no és aplicable als tractaments de dades referides a persones jurídiques, ni als fitxers que es limitin a incorporar les dades de les persones físiques que hi prestin els seus serveis, consistents únicament en el nom i cognoms,

funcions o llocs exercits, adreça postal o electrònica, telèfon i número de fax professionals (article 2.2 del RLOPD), aquesta Autoritat recomana que s'incloguin aquestes persones igualment en el fitxer – com es fa en aquest cas – atès que les dades tractades poden anar més enllà de les contemplades a l'article 2.2 del RLOPD.

3. Apartats relatius a la *procedència de les dades* (article 54.1.b) RLOPD), i al *procediment de recollida de les dades* (article 20.2 c) LOPD i 54.1 b) RLOPD).

En relació amb l'apartat procediment de recollida de les dades de caràcter personal (article 20.2 c) de la LOPD) la llei exigeix que quedi constància de si les dades es recullen a través de formularis, enquestes, entrevistes o per transmissió electrònica, entre d'altres mitjans. Aquesta previsió és completada pel RLOPD en què s'exigeix fer menció també a la procedència de les mateixes (art. 54.1 c.), això és, si les dades provenen del propi interessat, dels representants de les persones jurídiques, de terceres persones, etc.

En la proposta d'Ordre s'incorporen, en alguns fitxers, els dos apartats de forma diferenciada tal com s'exigeix al RLOPD, es recomana però, que se segueixi la numeració com en la resta d'apartats del fitxer, atès que en figurar l'apartat de procediment amb una "*c) Procediment*", i no assignar-se cap lletra a l'apartat "*procedència*", aquest semblaria un subapartat de l'apartat de procediment.

I en relació amb els fitxers "*5.Gestió econòmica i contractació de la Secretaria d'Universitats i Recerca*", "*6.Usos de recursos TIC de la Secretaria d'Universitats i Recerca*", faltaria incloure l'apartat "*procedència*", "*7.Professorat PAU*", "*8.ACCEsNET*", i "*9.Relacions institucionals de l'Autoritat*", escau assenyalar que cal d'incloure l'apartat de "*procedència*" en tots ells.

D'altra banda, com a qüestió comuna a tots els fitxers, es recorda que, sigui quin sigui el mitjà de recollida de dades que s'utilitzi, caldrà complir amb els requisits de l'article 5 de la LOPD. L'apartat primer d'aquest article disposa que "*els interessats als quals se sol·licitin dades personals han de ser prèviament informats de manera expressa, precisa i inequívoca*:"

- a) *De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.*
- b) *Del caràcter obligatori o facultatiu de la resposta a les preguntes que els siguin plantejades.*
- c) *De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-les.*
- d) *De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.*
- e) *De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant*".

L'apartat segon d'aquest mateix article disposa que "*quan s'utilitzin qüestionaris o altres impresos per a la recollida, han de figurar-hi, de manera clarament llegible, les advertències a què es refereix l'apartat anterior*".

Atès que la majoria dels fitxers preveuen la recollida de les dades personals per transmissió electrònica, cal posar de manifest que en els formularis disponibles en suport electrònic també

hi ha de figurar, de manera clarament llegible, la informació consignada en el citat article 5 de la LOPD.

Per últim, en cas que les dades no es recullin directament de la persona interessada, com en el cas dels fitxers que preveuen la recollida mitjançant la consulta al Registre d'Empreses licitadores (fitxers 1 i 2), o de queixes formulades al Síndic de Greuges (fitxer 4), l'article 5.4 de la LOPD disposa que s'ha d'informar la persona interessada, dins el termini de tres mesos següents al moment de registrar les dades, del contingut del tractament, de la procedència de les dades i del que preveuen les lletres a), d) i e) abans esmentades, llevat que l'interessat n'hagi estat informat anteriorment.

4. Apartat relatiu a *l'estructura del fitxer i la descripció dels tipus de dades* (art. 20.2 d) LOPD i 54.1 c) RLOPD).

D'acord amb l'apartat c) de l'article 54.1 del RLOPD, en l'estructura bàsica del fitxer hi haurà de constar una descripció detallada de les dades identificatives, i si s'escau de les dades especialment protegides, així com la resta de categories de dades incloses. En aquest sentit, tal i com s'exposa en la Recomanació 1/2011, es recomana concretar també les dades personals incloses en les restants categories, encara que el RLOPD no ho exigeixi expressament, per tal de poder determinar l'adequació del corresponent nivell de seguretat i l'adequació del seu tractament. En la Recomanació es facilita un llistat d'acord amb les diverses categories existents que es troben als formularis que l'Autoritat té a la vostra disposició en el seu web (www.apd.cat).

Es fa avinent que en tots els fitxers s'han agrupat les dades personals per categories, fet que es valora positivament pels motius ja exposats, si bé escau fer una sèrie de consideracions.

Així, les dades relatives al cos, escala, categoria, grau, i llocs de treball serien dades d'ocupació laboral i no dades professionals, segons les categories establertes en la Recomanació 1/2011 i els formularis del Registre d'aquesta Autoritat.

En el fitxer "Queixes i suggeriments tramitats per l'Oficina del Contribuent" es troba a faltar la dada corresponent al motiu de la queixa o suggeriment, que es considera també dada de caràcter personal. Recordem que "dada personal" és qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables." També pel mateix motiu i en relació amb el fitxer "52: Iniciatives legislatives populars" caldria incloure l'objecte de la iniciativa legislativa popular.

En relació amb el fitxer "8.ACCESNET", quina finalitat és, segons es descriu en el fitxer, la de recollir i gestionar dades de caràcter personal de les persones candidates a les proves d'accés a la universitat, així com dels alumnes que es volen matricular durant l'any lectiu a les universitats que participen en el procés de preinscripció universitària, es recullen dades de diverses tipologies, com ara els estudis i ocupació dels pares, el grau de discapacitat, les hores de treball setmanals, que caldria revisar per tal de valorar si el seu tractament és necessari per complir amb la finalitat assenyalada, i donar així compliment al principi de qualitat de les dades establert a l'article 4.1 de la LOPD, és a dir, que el seu tractament sigui adequat, pertinent i necessari.

En aquest mateix fitxer, pel cas que procedeixi el tractament de dades com ara la dada relativa a necessitats educatives especials o bé, el grau de discapacitat per sobre del 33 per cent, en tractar-se de dades de salut, seria convenient incloure-les en un apartat específic de dades especialment protegides, en lloc de l'apartat de dades de característiques personals, en que es troben incloses.

En relació amb la dada corresponent a la situació de discapacitat, es recomana concretar els motius pels quals es tractarà aquesta dada, en la memòria justificativa de l'expedient d'aprovació dels fitxers. En concret, es recomana concretar si el seu tractament deriva en motiu del compliment de deures públics -i si és així concretar quin deure-. És important conèixer aquesta informació per tal de determinar, com ja s'ha exposat, si el nivell de mesures de seguretat previst inicialment en aquest fitxer s'adequa al RLOPD.

5. Apartat relatiu a les **cessions de dades personals** (article 20.2 e) de la LOPD).

En aquest apartat del fitxer cal indicar les comunicacions de dades personals que es preveuen dur a terme, amb indicació dels destinataris o categories de destinataris i, si és possible, de l'àmbit competencial o títol que les habilita.

En els fitxers "*1. Plataforma de serveis de contractació pública*" i "*10. Gestió de llogaters*", en que es preveu la cessió de les dades, caldria incorporar aquests extrems, i fer menció de la norma que les justifica.

6. Pel que fa als apartats relatius als **òrgans responsables del fitxer** (art. 20.2 f) LOPD i 54.1 f) RLOPD) i als **serveis o unitats davant els quals exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició** (art. 20.2 g) LOPD i 54.1 g) RLOPD), cal constatar la correcció d'ambdós apartats.

Escau assenyalar que, si bé els articles esmentats no requereixen que s'indiqui l'adreça del servei o unitat corresponent, aquesta informació és, certament, molt útil per al ciutadà que pretén exercir un dret d'*habeas data*. Però no es pot deixar d'advertir que qualsevol canvi de l'adreça que es produeixi en un futur comportarà la necessitat de modificar la disposició de creació d'aquests fitxers. Es valora, per tant, positivament, que s'hagi inclòs també l'adreça electrònica, com a element de contacte, atès que probablement pot tenir una major estabilitat en el temps. Ara bé, en relació amb els fitxers **5, 6, 7 i 8**, cal advertir que l'adreça electrònica forma part de la informació que es facilita en aquests dos apartats i no escau per tant incorporar en cada fitxer un nou apartat amb lletra pròpia ("*j) Adreça electrònica*") informant només d'una adreça electrònica.

7. En relació amb el **nivell de mesures de seguretat** (art. 20.2 h) LOPD i 54.1 h) RLOPD), el RLOPD disposa que les mesures de seguretat corresponents a cada fitxer amb dades de caràcter personal s'establiran d'acord a la naturalesa de la informació tractada, en relació amb la major o menor necessitat de garantir la confidencialitat i la integritat de la informació, i amb independència de quin sigui el sistema de tractament emprat.

En el fitxer "*8. ACCESNET*", s'ha previst un nivell bàsic de mesures de seguretat. Caldria revisar aquesta previsió atès que de les dades que es tractaran relatives a estudis i ocupació dels

pares, necessitats educatives especials o grau de discapacitat superior al 33%, entre d'altres, es requeriria l'aplicació d'un nivell mitjà de mesures de seguretat, atès que aquestes dades poden oferir una definició de les característiques o de la personalitat dels interessats, o bé avaluar-ne determinats aspectes de la seva personalitat o comportament (article 81.2.f) RLOPD). Aquesta previsió podria ser però insuficient, si del tractament de la situació de discapacitat se'n deriva el tractament de dades de salut que no responen al compliment de deure públics, en quin cas, caldrà aplicar un nivell alt de mesures de seguretat (article 81.3 RLOPD).

En relació amb el fitxer 4. “*Queixes i suggeriments de l'Oficina del Contribuent*”, tal i com hem observat en l'apartat d'estructura, s'hauria d'afegir la dada corresponent al “motiu de la queixa o suggeriment” (com es fa avinent en aquest informe a l'apartat *Estructura bàsica i descripció del tipus de dades*). En la mesura que sigui previsible que el motiu de la queixa o suggeriment pugui incorporar dades que requereixin un nivell més alt de protecció (per exemple, dades relatives a infraccions), podria ser pertinent que el fitxer “*Queixes i suggeriments*” del Departament tingui un nivell de mesures de seguretat més elevat.

També en relació amb el fitxer “*52. Iniciatives legislatives populars*”, si finalment es recull la dada relativa al motiu de la iniciativa legislativa popular, aquesta podria incorporar dades, com ara dades que revelin la ideologia, que requiririen un nivell alt de protecció.

V

A continuació, s'examina l'annex 2 de la proposició d'ordre que preveu la **modificació** de diversos fitxers del Departament d'Economia i Coneixement.

- En relació amb la **denominació** (54.1 a) RLOPD), com s'ha exposat en el fonament de dret dedicat als fitxers de nova creació, convé que sigui breu però alhora descriptiva del fitxer. En relació amb el fitxer “*40. UNEIX*”, no sembla que el ciutadà pugui identificar a grans trets, amb la mateixa denominació quina és la finalitat per a la qual es recullen les seves dades. Convindria per tant, emprar una denominació que sigui breu però alhora descriptiva de l'objecte del fitxer.

- No s'ha diferenciat l'apartat relatiu a la **finalitat i usos del fitxer** (art. 20.2 a) LOPD i 54.1 a) RLOPD), en dos subapartats en la majoria de fitxers modificats i tampoc es fa cap descripció dels usos. Convindria per tant, procedir a la seva descripció i diferenciació en dos subapartats en els fitxers 12, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 29, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 48, 49, 50 i 59.

- En relació amb l'apartat **persones o col·lectius sobre els quals es pretén obtenir dades de caràcter personal o que estiguin obligats a subministrar-les** (art. 20.2 b) LOPD i 54.1 b) RLOPD).

En alguns fitxers (13. “*Registre oficial d'empreses classificades*”, 14. “*Registre públic de contractes*”, 15. “*Registre Electrònic d'empreses licitadores*”, 19. “*Sector Públic*”, 32. “*Entitats de crèdit que participen en el deute de la Generalitat de Catalunya*”, o 36. “*Subhastes de pagarés, bons i obligacions*”), s'inclou en aquest apartat, els representants de les persones jurídiques.

Aquest aspecte es valora positivament. Si bé, com ja s'ha exposat en el fonament de dret anterior relatiu als fitxers de nova creació, el RLOPD no és aplicable als tractaments de dades referides a persones jurídiques, ni als fitxers que es limitin a incorporar les dades de les persones físiques que hi prestin els seus serveis, consistents únicament en el nom i cognoms, funcions o llocs exercits, adreça postal o electrònica, telèfon i número de fax professionals (article 2.2 del RLOPD), aquesta Autoritat recomana que s'incloguin aquestes persones igualment en el fitxer – com es fa en aquest cas – atès que les dades tractades poden anar més enllà de les contemplades a l'article 2.2 del RLOPD (nom i cognoms, les funcions o llocs exercits, així com l'adreça postal o electrònica, telèfon i número de fax professionals).

- S'ha introduït la informació relativa a la procedència de les dades personals en la major part dels fitxers que es modifiquen, tal i com exigeix l'article 54.1.c del RLOPD, a excepció dels fitxers **23, 30, 37, 40 i 57**, en els quals caldrà introduir aquesta informació.

D'altra banda, escau valorar positivament la previsió d'incloure en dos apartats diferents la informació relativa al **procediment de recollida de les dades** (article 20.2 c) de la LOPD) i a la **procedència** de les mateixes (article 54.1.c) del RLOPD), si bé, l'apartat procedència hauria de comptar també amb la seva corresponent numeració per no semblar un subapartat del de procediment.

- En relació amb l'apartat relatiu a **l'estructura del fitxer i la descripció dels tipus de dades** (art. 20.2 d) LOPD i 54.1 c) RLOPD), en el fitxer **37 "Reclamacions economicoadministratives"**, es troba a faltar, en atenció a la finalitat descrita, la dada relativa a l'objecte del recurs, i caldria per tant incloure-la.

- Pel que fa a l'apartat relatiu les **cessions de dades personals** (article 20.2 e) de la LOPD), caldria incloure en els fitxers 39, 42, 43, 44 i 47, l'àmbit competencial o títol que habilita les comunicacions que es preveu dur a terme.

- En relació amb els apartats **òrgans responsables del fitxer** (art. 20.2 f) LOPD i 54.1 f) RLOPD) i **als serveis o unitats davant els quals exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició** (art. 20.2 g) LOPD i 54.1 g) RLOPD).

L'article 3 de l'articulat de la proposta, en els fitxers 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, i del fitxer 21 al 39, 22, identifica com a apartat modificat "adreça electrònica". En els fitxes que es modifica no hi ha un apartat relatiu a l'adreça electrònica, sinó que aquesta, forma part de la informació que es facilita en l'apartat de "**serveis o unitats davant els quals exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició** (art. 20.2 g) LOPD i 54.1 g) RLOPD)", i per tant, caldria fer constar que es modifica aquest apartat.

VI

En relació amb el contingut de l'annex 3 del Projecte d'ordre, el qual estableix quins fitxers se suprimeixen, es valora positivament la concreció del destí de les dades d'aquells fitxers que queden suprimitos.

Barcelona, 4 de novembre de 2013